

Náhrada škody způsobené dopravci ve veřejné linkové osobní dopravě

Projednání a rozhodnutí sporu o náhradu škody způsobené dopravci porušením smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě podle ustanovení § 19 zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, ve znění účinném do 30. června 2010, náleží do pravomoci soudů.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 4202/2011, ze dne 29.5.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně S. GROUP a. s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. Ing. M. Š., advokátem, se sídlem v P., proti žalovaným 1) České republice - Ministerstvu dopravy, se sídlem v P., zastoupené JUDr. J.H., advokátem, se sídlem v P., a 2) Středočeskému kraji, se sídlem v P., o zaplacení částky 1.800.586,60 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 9 C 447/2009, o dovolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. července 2011, č. j. 69 Co 184/2011-268, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. července 2011, č. j. 69 Co 184/2011-268, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 15. listopadu 2010, č. j. 9 C 447/2009-182, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

V souzené věci se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplacení částky 1.800.586,60 Kč s úrokem z prodlení z titulu nároku na náhradu škody, která jí měla vzniknout v důsledku neoprávněného ukončení smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě podle ustanovení § 19 zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, sjednané na kalendářní rok 2003, výpovědi žalovaných. Tvrdila, že neoprávněným ukončením smlouvy k 31. říjnu 2003 jí za období od 1. listopadu do 31. prosince 2003 ušel zisk, kterého by jinak dosáhla.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 18. července 2011, č. j. 69 Co 184/2011-268, potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 15. listopadu 2010, č. j. 9 C 447/2009-182, ve výroku o zastavení řízení, ve výroku o postoupení věci je změnil tak, že věc bude po právní moci rozhodnutí postoupena k dalšímu řízení Ministerstvu vnitra České republiky, a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud dovodil, že podle již ustálené rozhodovací praxe soudů v otázce pravomoci soudů k projednání a rozhodnutí této věci smlouva o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě uzavřená podle ustanovení § 19 zákona o silniční dopravě je smlouvou veřejnoprávního charakteru zakládající práva a povinnosti v oblasti veřejného práva a orgánem příslušným k vydání rozhodnutí o sporných otázkách z takové smlouvy plynoucích je správní orgán. Odkázal přitom zejména na rozhodnutí zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. [131/2002](#) Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále též jen „zvláštní senát“), ze dne 21. května 2008, č. j. Konf. 31/2007-82, a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. prosince 2010, sp. zn. 23 Cdo 318/2008 (správně jde o 23 Cdo 318/2009), a neshledal důvod nevztáhnout závěry těchto rozhodnutí, podle nichž úhrada prokazatelné ztráty je plněním veřejnoprávního charakteru, též na projednávanou věc. Zdůraznil, že

charakteristickým znakem občanskoprávních vztahů je především to, že jejich subjekty mají ve vzájemném vztahu rovné postavení, jeden z nich tedy nemůže druhému svým jednostranným úkonem či rozhodnutím založit povinnost druhého účastníka a autoritativně vynucovat její splnění, a uzavřel, že v posuzovaném případě tudíž o spor vyplývající z občanskoprávního vztahu nejde. S poukazem na to, že pravomoc soudu rozhodovat ve věcech závazků z veřejné služby nevyplývá z ustanovení § 7 odst. 1 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a není založena zákonem ve smyslu ustanovení § 7 odst. 3 o. s. ř., se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o nedostatku podmínky řízení spočívajícím v nedostatku pravomoci soudů k projednání a rozhodnutí věci v občanském soudním řízení. Měnicí výrok opřel o citované rozhodnutí zvláštního senátu, podle něhož spory ze smluv o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě podle ustanovení § 19 zákona o silniční dopravě přísluší na základě ustanovení § 169 odst. 1 písm. a) zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád, rozhodovat správnímu orgánu nadřízenému správnímu orgánu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání namítajíc, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Dovolatelka zpochybnila závěry odvolacího soudu o nedostatku pravomoci soudů k projednání sporu. Vytkla odvolacímu soudu, že nesprávně posoudil otázku vázanosti soudu rozhodnutím zvláštního senátu a že předmětnou smlouvu chybně kvalifikoval jako smlouvu veřejnoprávní. Prosazovala názor, že před 1. lednem 2006, kdy nabyl účinnosti nový správní řád, nebylo možno veřejnoprávní smlouvu uzavřít a smluvní strany mohly uzavřít pouze smlouvu nepojmenovanou řídicí se obchodním zákoníkem. Se závěry soudů nižších stupňů polemizovala též prostřednictvím argumentace změnami v právní úpravě evropské v roce 2007 a národní v roce 2010 a namítla, že postoupením věci správnímu orgánu by došlo k porušení jejích práv zaručených Listinou základních práv a svobod, totiž práva na projednání věci bez zbytečných průtahů, práva domáhat se soudní ochrany a práva na spravedlivý proces.

První žalovaná ve svém vyjádření označila napadené rozhodnutí za správné a navrhla, aby dovolání bylo odmítnuto jako zjevně bezdůvodné.

Rovněž druhý žalovaný se s napadeným rozhodnutím ztotožnil a navrhl, aby bylo „jako věcně správné potvrzeno“.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení) řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), Nejvyšší soud dovodil, že dovolání v této věci je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 písm. a) o. s. ř., a to (jak účastníky správně poučil odvolací soud) bez dalšího, neboť podmínku formulovanou návěstím označeného ustanovení (aby napadené rozhodnutí mělo po právní stránce zásadní význam) má za obsoletní z důvodů vyložených v díle Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 1903-1904 (srov. shodně důvody rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 46/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud proto přezkoumal napadené rozhodnutí odvolacího soudu, jsa přitom v zásadě vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak je dovolatelka obsahově vymezila (§ 242 odst. 2 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Dovolatelka se mýlí v názoru, že rozhodnutí zvláštního senátu není pro soudy závazné. Zjevně přehlédla ustanovení § 5 odst. 5 zákona č. [131/2002](#) Sb., z něhož vyplývá, že pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž tento spor vznikl, jakož i pro všechny orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i

fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, a soudy. Je tedy závazné nejen pro soudy, jež jsou stranami příslušného kompetenčního sporu, nýbrž pro všechny soudy. V této otázce Ústavní soud dovodil v nálezu ze dne 23. listopadu 2010, sp. zn. IV. ÚS 1743/10, in www.usoud.cz, že rozhodnutí zvláštního senátu má právní účinky inter partes i erga omnes, zavazuje tedy nejen strany kompetenčního sporu a účastníky řízení, v němž tento spor vznikl, nýbrž i precedenčně dopadá na všechny obdobné případy.

V souzené věci se však o případ obdobný tomu, na nějž se vztahují závěry rozhodnutí zvláštního senátu, nejedná.

Podle ustanovení § 19 zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, ve znění účinném od 1. ledna 2003 do 30. dubna 2004 (dále jen „zákon o silniční dopravě“) závazkem veřejné služby v silniční dopravě pro cizí potřeby (dále jen „závazek veřejné služby“) se rozumí závazek, který dopravce přijal ve veřejném zájmu a který by jinak pro jeho ekonomickou nevýhodnost nepřijal nebo by jej přijal pouze zčásti. Závazek veřejné služby sjednává s dopravcem stát a hradí dopravci prokazatelnou ztrátu vzniklou jeho plněním (odstavec 1). Závazek veřejné služby spočívá v a) závazku provozu, kterým je závazek dopravce zajistit provozování veřejné linkové dopravy plynule a pravidelně podle schváleného jízdního řádu, včetně provozování doplňkových přepravních služeb, b) závazku přepravy, kterým je závazek dopravce přepravit cestující za speciální cenu při splnění zvláštních podmínek, c) závazku tarifním, kterým je závazek dopravce přepravit cestující nebo věci za regulovanou cenu podle cenových předpisů, která je nižší, než ekonomické jízdné nebo dovozné (odstavec 2). Závazek veřejné služby ve veřejné linkové dopravě vzniká na základě písemné smlouvy uzavřené mezi dopravním úřadem, nebo jedná-li se o mezinárodní veřejnou linkovou dopravu, Ministerstvem dopravy a spojů a dopravcem (odstavec 3).

Zvláštní senát v usnesení ze dne 21. května 2008, sp. zn. Konf. 31/2007, uveřejněném pod číslem 1675/2008 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uzavřel, že smlouva o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě podle ustanovení § 19 zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, je veřejnoprávní smlouvou, neboť zakládá práva a povinnosti v oblasti veřejného práva ve smyslu § 159 odst. 1 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád; jde přitom o smlouvu subordinační podle ustanovení § 161 odst. 1 správního řádu z roku 2004, a vztahy jí spravované tak mohou být upraveny i autoritativním rozhodnutím správního orgánu [čl. 1 odst. 5 nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 o postupu členských států ohledně závazků vyplývajících z pojmu veřejné služby v dopravě po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách]. Spory z této smlouvy přísluší podle ustanovení § 169 odst. 1 písm. d) správního řádu z roku 2004 rozhodovat správnímu orgánu.

Odvolací soud v souzené věci přehlédl, že předmětem řízení, jak byl vymezen žalobou (žalobním petitem a vylíčením skutku, z něhož se dovozuje uplatněný nárok), není právo žalobkyně vůči státu na úhradu prokazatelné ztráty vzniklé jí jako dopravci plněním závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě podle ustanovení § 19 odst. 1 věty druhé zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, tedy nárok ze smlouvy uzavřené s dopravním úřadem v intencích ustanovení § 19 odst. 3 tohoto zákona, nýbrž nárok na náhradu majetkové újmy, jež měla žalobkyni jako dopravci, který uzavřel takovou smlouvu, vzniknout tím, že druhá smluvní strana neoprávněně ukončila smlouvu výpovědí. Na takový případ citované rozhodnutí zvláštního senátu (stejně jako navazující judikatura Nejvyššího soudu) nedopadá a dovolací námitky jsou důvodné v tom ohledu, že odvolací soud pochybil, jestliže jeho závěry vztáhl též na projednávanou věc.

Chybný je však též samotný závěr odvolacího soudu o nedostatku pravomoci soudu k projednání a rozhodnutí této věci.

Podle ustanovení § 7 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné

právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a z obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (odstavec 1). Spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona (odstavec 2). Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení jen, stanoví-li to zákon (odstavec 3).

Z této procesní úpravy vyplývá, že soudy jsou povolány především k rozhodování o věcech vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, jež jsou uvedeny v ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř., není-li výjimečně výslovným ustanovením zákona založena pravomoc jiného orgánu, tedy orgánu správního. Pro posouzení, zda je projednání a rozhodnutí sporu v souzené věci v pravomoci soudu, je proto rozhodující především charakter právního vztahu, z něhož vyplývá žalobkyní uplatněný nárok (srov. shodně např. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 20/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Požaduje-li žalobkyně úhradu částky, o kterou se nezvýšil její majetkový stav, ač by se tak jinak stalo, v důsledku toho, že žalovaní porušili svůj závazek ze smlouvy uzavřené podle ustanovení § 19 odst. 3 zákona o silniční dopravě, pak se domáhá náhrady škody - ušlého zisku, tak jak ostatně uplatněný nárok v žalobě výslovně kvalifikuje. V judikatuře jak Nejvyššího soudu (srov. např. rozhodnutí uveřejněná pod čísly 86/1970, 23/1992 a 20/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení ze dne 20. května 2004, sp. zn. 25 Cdo 622/2003, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod číslem C 2617), tak zvláštního senátu (srov. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 67/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) bylo vyloženo, že spory o náhradu škody jsou typicky spory ve věcech soukromého práva, bez ohledu na povahu porušené povinnosti; jde o majetkové spory z odpovědnostního vztahu, v nichž stojí proti sobě v rovném postavení poškozený, jenž uplatňuje právo na náhradu, a škůdce, jehož odpovídající závazek má být požadovaným rozhodnutím autoritativně deklarován.

Z toho pak vyplývá, že ve sporech o náhradu škody je dána pravomoc soudů, není-li zákonem svěřena jinému (správnímu) orgánu (srov. též rozhodnutí Městského soudu v Praze uveřejněné pod číslem 20/1991 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2010, sp. zn. 23 Cdo 3217/2009, in www.nsoud.cz).

Zákon č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, projednání a rozhodnutí sporů o náhradu škody způsobené porušením závazků ze smlouvy uzavřené podle ustanovení § 19 odst. 3 tohoto zákona či (speciálně) porušením závazku státu hradit dopravci prokazatelnou ztrátu vzniklou plněním závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě podle ustanovení § 19 odst. 1 věty druhé tohoto zákona, do pravomoci správních orgánů nesvěřil a nečiní tak ani ve znění, jež bylo účinné v době, kdy bylo vydáno rozhodnutí odvolacího soudu (a je účinné dosud); zákonem č. [194/2010](#) Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, účinným od 1. července 2010, bylo stanoveno, že smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících není veřejnoprávní smlouvou (srov. § 8 odst. 5), a ustanovení § 19 zákona o silniční dopravě bylo zrušeno (srov. § 38 odst. 1). K založení pravomoci správních orgánů nedošlo ani jiným právním předpisem.

Nezbývá tedy než uzavřít, že projednání a rozhodnutí sporu o náhradu škody způsobené dopravci porušením smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě podle ustanovení § 19 zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě, ve znění účinném do 30. června 2010, náleží do pravomoci soudů.

Napadené rozhodnutí tak spočívá na nesprávném právním posouzení věci a dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn opodstatněně.

Nejvyšší soud proto, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle ustanovení § 243b odst. 3 věty druhé o. s. ř. zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)